

Business centrum

Bratislava
Architekti Šebo Lichý

Romantický hrdina v nevlúdnom meste

Mickiewiczovu ulicu dnes poznáme ako sivú, neprívetivú a nedýchateľnú líniu dopravnej zápchy, cez ktorú sa krokmi posúvajú poloprázdne autá a riedke trolejbusy k svetelným križovatkám na obidvoch koncoch tohto mestského retardéru. V strede prachu, hluku, pomalosti a zúfalstva, na mieste konfliktného lievika dvoch prekrývajúcich sa mestských radiál, sa nachádza „žehlička“, jedna z najkrásnejších a najzachovalejších romanticko-modernistických tehlových architektur novovej masarykovskej demokracie, obytný dom dr. Kohna od architekta Artura Szalatnaia z rokov 1927 – 1929, jediné miesto nadýchnutia sa urbánneho priestoru pre chodcov terorizovaných zaparkovanými autami na chodníkoch po celom profile ulice. Mickiewiczova bola pôvodne cestou zo záhrad k Schöndorfskej bráne a volala sa Horná krížna ulica, v 16. a 17. storočí tu stáli vinohradnícke domy, z ktorých sa jeden dodnes zachoval za budovou bývalého kina Metropol. V roku 1879 ju premenovali na Ulicu svätej Alžbety podľa kráľovnej, matky Ladislava Pohrobka. Rokoková budova šľachtického sídla z druhej polovice 18. storočia, „Alžbetka“, landmark východného konca Obchodnej a začiatku Mickiewiczovej ulice, bola kedysi vyhľadávaným miestom bratislavských kaviarenských „povaľačov“, avšak miesto už dnes neponúka špeciality slovensko-rakúsko-uhorskej kuchyne, ale štandardnú potravinársku produkciu Európskej únie – je tu predajňa Billy. Neviditeľná prešporská história na opačnom konci Mickiewiczovej je prerastená jednou z najstarších zachovaných a v dobe svojho vzniku (1857) jednou z najmodernejších Fakultných nemocníc, ktorá je dielom člena významného bratislavského kamenárskeho rodu Feiglerovcov Ignáca Feiglera ml., dnes však hrozivo sa rozpadávajúcím labyrintom klientov zdravotných poisťovní. V budove oproti nemocnici bolo kedysi slávne kino a kaviareň Metropol, polyfunkčný dom postavený podľa projektu Juraja Tvarožka (1927 – 1928). Kaviareň ani kino, ktoré prežili „komunizmus“, dnes už v prevádzke nie sú. Na pomerne krátkej ulici ešte stále ponúka zájazdy niekoľko vymierajúcich cestovných kancelárií, v parteri Salatnaiovej tehlovej architektúry prekvapujúco preživa dvojposchodová Faxcopy s najdlhšími otváracími hodinami v centre mesta. Zdá sa, že tento neprívetivý uličný environment a chorá dopravná aorta napojená na samotné srdce mesta sú odsúdené na zahnívanie, pokiaľ neprídu radikálne činy komunálnych politikov na systémové riešenia pre nevlúdne mesto ruka v ruke s inteligentnými projektmi chytrých a rozhladených developerov a s víziami odvážnych architektov. Pre bratislavskú

Mickiewiczovu ulicu, ale aj širšie centrum mesta takouto nádejou môže byť postupná transformácia Hurbanových kasární Ministerstvom kultúry na multifunkčné kultúrne centrum súčasného umenia, ktoré by mohlo re-definovať chápanie verejného mestského priestoru: od dnešného reálneho vykorisťovania infraštruktúry, na ktorej substituuje všetko komerčné..., po chápanie súčasných urbánnych trendov ako kultivácie nášho voľnočasového životného štýlu. Náznakom takéhoto zmeneného prístupu k potenciálu mesta a konkrétneho miesta by mohla byť aj kritická interpretácia zatiaľ poslednej intervencie na Mickiewiczovej ulici, realizácia „zeleného by-passu“ Business centra Wallenrod. Architektonicko-stavebnodeveloperský projekt dvoch donquijotovských rytierov trojčlonej spoločnosti „www.sebolichy.sk“ – ITB Developmentu a.s., stavebníka ITB Perspective s.r.o. a architektonického ateliéru Šebo Lichý architekti, za ktorým stojí dvojica architektov, projektantov a konateľov (Igor Lichý a Tomáš Šebo), absolventov bratislavských škôl architektúry KAT VŠVU a FA STU z deväťdesiatych rokov, autorsky doplnená o Emanuela Zatlukaja a Petra Novotného. Projekt, pomenovaný podľa historického eposu významného poľského predstaviteľa svetového ideového a umeleckého hnutia romantizmu Adama Mickiewicza, má podľa marketingovej kam-

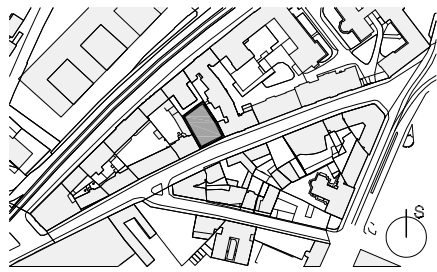
pane developera „dobrý duch“ románového hrdinu Konrada Wallenroda – člena pokrokovej šľachty, ktorý neváhal za cenu vlastného života vybojovať záchranu a slobodu pre svoj národ, silného a statočného jednotlivca, ktorý sám prebral zodpovednosť za osud svojej vlasti a vzdal sa šťastia v mene vyšších cieľov – „priniesť úspech aj novému biznis centru Wallenrod“. V reči súčasníka a reklamného banneru – „Wallenrod symbolicky reprezentuje aj jeho budúcich majiteľov, ktorí sa zodpovednými a inovatívnymi krokmi úspešne dopracujú k víťazstvám v oblasti svojho podnikania“. Nezávisle od mediálneho konštruktu vymysleného pri spúšťaní reálného obchodu dokončovaného objektu, architektúra prieluky prestavby/novostavby jednoznačne v sebe nesie znaky formálneho, estetického a technologického inovatívneho „hrdinstva“. Experimentovanie so „zelenou fasádou“ a „zelenou strechou“ vo dvore objektu s množstvom konzolovitých „fajčiarskych“ balkónov pre kancelárie alebo manipulovanie s uličným parterom so vstupmi do administratívy, parkoviska a obchodu, popri logických programových a dispozičných architektonických riešeniach variabilných administratívnych krajín jednotlivých podlaží objektu... sú určite riskantnými krokmi, ktoré síce komplikujú a zdražujú nielen ekonomiku celej stavby a investície štandardu A, ale aj cenu samotného architektonicko-inžinierskeho návrhu rozšíreného o nové dendrologické technológie a systémy, avšak táto pridaná cena je nevyhnutnou investíciou a hodnotou do budúcnosti, ak chceme novou architektúrou prispieť k zlepšeniu nášho životného prostredia a existujúcej mizérie. Južná uličná fasáda riešená ako kombinácia zavesenej dvojitej presklenej exteriérovej steny a vertikálnej zelene v kombinácii s okennými otvormi od úrovne 2. po 5. nadzemné podlažie pokračujúca terasami v 6. a 7. podlaží so zasklenými fasádami v šikmej strešnej ploche je, a to nielen v našom prostredí, stále unikátnym prvkom. Zelená bariéra s tieniacou technikou poskytuje dvojitú ochranu pred slnkom v lete a s dostatkom svetla v zime, čo okrem estetickej funkcie zabezpečuje aj akustickú pohodu s možnosťou otvárania okien a priameho vetrania. Riskantná investícia stále zriedkavého prototypu obdobných riešení vo svete je popri atraktívnej módnosti architektonických možností často atakovaná práve pre prehnanú gestickosť a technologické zlyhania, ako nevyhnutnú daň za každý originálny progres. Madridské a parížske múzeá od Herzoga a de Meurona alebo Nouvela sú toho príkladom. U Wallenroda má transparentná sklenená blana do budúcnosti okrem bio-grafickej tektoniky popínavých rastlín zdieľať aj informatívnu hru dnes už trochu sprofanovanej vertikálnej grafiky nájomcov. Iba trpezlivosť a dobrá vôľa neúprosných kritikov dáva šancu potvrdiť a rozvíjať podobné architektonické hrdinstvá aj do budúcnosti. Vyvraždená zeleň stromov skolabovanej ulice sa týmto vertikálnym odkazom

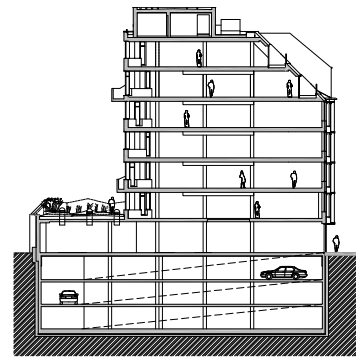
na bývalé záhrady a vinohradnícke domy vracia do slovníka ulice. Popri ústretovom rozšírení chodníka za stavebnú čiaru do vnútra parcely, čím sa vytvára nielen priestorovejší a komfortnejší portál adresy, ale aj mikrozáliv priestoru ulice obetovaný na úkor metrov štvorcových komerčného priestoru, sa napráva momentálny neromantický opis krajiny Mickiewiczovej ulice. Bude súboj Wallenroda s ekonomickou krízou úspechom predajnosti, ekonomicko-ekologickej udržateľnosti a našej kritickej ne-zhovievavosti bojom s veternými mlynmi? Alebo sa aj zásluhou hrdinstva riskantného dobrodružstva s architektonickým navrhovaním nám architektom, ako aj obyvateľom mesta blýska na lepšie časy? Romanticko-modernistická bytovka dr. Kohna po osemdesiatich piatich rokoch dostala konečne zaujímavého suseda – romanticko-technologickú administratívnu budovu Wallenrod. Mickiewiczova ulica sa prebúda..., nech žije záchranu bratislavského mestského priestoru!

Imro Vaško

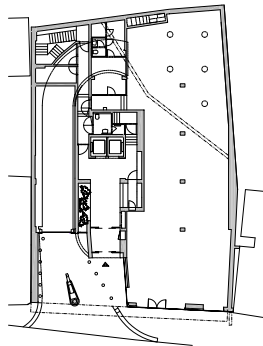

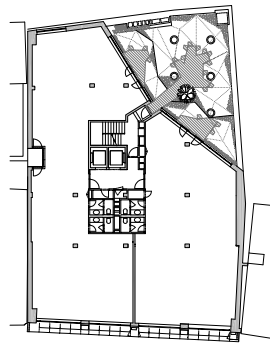
Situácia

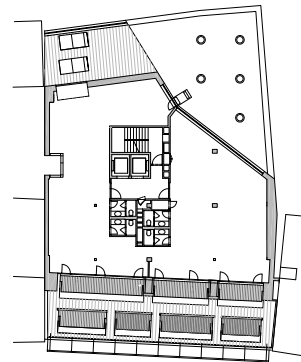
Rez

Pôdorys 1. np

Pôdorys 2. np

Pôdorys 7. np

Business centrum, Mickiewiczova ulica 9, Bratislava

Investor: ITB Perspective, s.r.o.

Autori: Tomáš Šebo, Igor Lichý, Emanuel Zatlukaj, spolupráca: Marián Piterka

Statika: Gabriel Kováč, Robert Benovič, Petra Bridová

Projekt: 04. 2010 – 07. 2011, realizácia: 09. 2011 – 10. 2013

Plocha pozemku: 624 m², zastavaná plocha: 623 m², úžitková plocha: 5356 m²

Foto: Ľubo a Monika Stacho, David Trčka (s. 19, 28, 29)

*Tvárnice Ytong na obvodové i vnútorné steny v celkovom objeme 540 m³,
tvárnice Silka v objeme 49 m³ a izoláciu Multipor v objeme 20 m³
na zateplenie garáží dodala spoločnosť Xella Slovensko.*

Tomáš Šebo

*1968 Prievidza
*1993 FA STU Bratislava

www.sebolichy.sk

Igor Lichý

*1972 Banská Bystrica
*1996 KA VŠVU Bratislava

Emanuel Zatlukaj

*1977 Bratislava
*2003 FA STU Bratislava